Tizennegyedik évfolyam. 144. szám. Kolozsvár, szombat, julius 1. 1893.

SZERKESZTŐI IRODA
Belmagyar-utcza 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK“ ELŐFIZETÉSI DIJA:
Egész évre 16 frt. vagy 32 korona || Negyed évre 4 frt vagy 8 korona.
Félévre 8 frt. „ 16 korona. || 1 hóra 1 frt 50 kr vagy 3 korona.
Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvártt, Belközép-utcza 33. szám

HIRDETÉSI DIJAK:
Egy □ czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora: 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.
Nyilttéri czikkek:
garmand sora után 20 kr. fizetendő.

Közigazgatási javaslatok.

A félhivatalos szócsövek rövid idő óta gyakran emlegetik, hogy Hieronymi Károly belügyminiszter nagy buzgósággal dolgozik a közigazgatási reformjavaslatokon és hogy első szállitmányképen, mindenesetre még az őszszel, a községekről és a közigazgatási biróságról szóló javaslatokat fogja letenni a képviselőház asztalára.

Azt hihetnénk, hogy ugy történik itt minden, mint ahogy történt Angliában, Francziaországban, Olaszországban a közigazgatási reformmunkálatok időszakában, vagy ahogy Poroszországban történt, mikor a nagy munkának szinte harminczadik esztendejében megalkották a reformok koronáját is: a községi törvényt, Mindenütt a világon előbb egész irodalma támadt a felvetett kérdésben és mikor aztán tisztázódtak az eszmék, akkor hozzá fogtak a törvényalkotáshoz. Nálunk bizony nem igy megy. Itt igazán rapszodikusan fejlődtek a dolgok oda, hogy Hieronymi Károly minisztersége harmadik negyedévében már néhány kész javaslattal várja az országgyülés megnyitását. Szinte csodálatos, hogy azok a szegény poroszok min is törhették a fejüket harmincz álló esztendeig.

De hát Hieronymi kurucz egy legény. Nem akarja, hogy igaza legyen Tisza Kálmánnak, aki azt mondta, hogy a századok alatt fejlődött rendszert nem szabad egy tollvonással megbolygatni; nem ad igazat Teleki grófnak se, akinek az volt a nézete, hogy előbb a jelen közigazgatási viszonyok közepette elhelyezkedni kell az eszmékkel és csak azután fogni hozzá a törvényalakitáshoz. És nem követi Szapáry grófot se, aki a közigazgatás rendezését nem a talpakon: a községeken, de a gerinczoszlopokon, a megyéken akarta kezdeni.

Hieronymi Károly belügyminiszter rövid néhány hónap alatt elkészitette a fő- és székváros rendezésének tervét, az anyakönyvek államositására vonatkozó javaslatot, kiterjedt munkálatokat inditott meg a törvényhatóságok területi rendezésére, alkotott általános érdekü rendeleteket a rézsitákról, kutvedrekről és sok egyébről, vezette és ellenőrizte a miniszterium folyó ügyeit — s ennyi elfoglaltsága közepette elkészült a közigazgatási reform két bevezető javaslatával.

Igazán eredeti buzgóság. Ekkora elfoglaltsága közepette nem is volna illendő megkérdezni a miniszter urtól, hogy az országgyülésen tartott első, fentartásokban bővelkedő beszéde óta valóban meggyőződött-e arról, hogy a magyar közigazgatás reformját a legelső fokon kell kezdeni és hogy elég tapasztalatot szerzett-e már magának arra, hogy községek ujjászervezését a történeti fejlődés alapján és ne holmi nagy konczepczióikkal oldja meg? Eléggé tisztázva volnának-e már a legfőbb kérdések. A sorrend kérdése. A választás, vagy kinevezés kérdése és még egész sora a fontos kérdéseknek.

De egy dolog bizonyos. Ha az őszre benyujtandó javaslat a községi elöljárók kinevezési rendszerére lesz alapitva, ami pedig sok valószinüséggel bir,— akkor a miniszter ur szemben fogja találni magát nemcsak az autonomia hiveivel, de a nemzeti párttal is, mely választási kiáltványában hangsulyozta annak idején, hogy községeknél mellőzni kell a kinevezési rendszert.

És azután a sorrend kérdése. Hiszen a miniszter első parlamenti beszédében kijelentette, hogy semmi kifogása sincs az ellen, ha a reformot nem a községeken, de a megyéken fogják kezdeni. Lehetetlen, hogy a miniszter ur azóta ebben a kérdésben szilárd meggyőződést alkothatott volna magának.

Tehát vakon ugrunk a sötétbe. Tapogatózunk, kisérletezünk és a cselekvés idejében az itt is, ott is felbukkant akadályok elől visszavonulunk?

Ezt megtette Szapáry is és nem lehetetlen, hogy Hieronymi miniszter sem fog másképen tenni. És ahogy megbuktatta az ellenzék a Szapáryféle szörnyszülöttet, ugy vissza fogja utasitani Hieronymi ur „buzgóságá“-nak eredményét is, ha az nem fog megfelelni a nemzet hagyományos érzületének, ha a magyar alkotmányosság egyetlen védbástyáját: az önkormányzatot akarja lerombolni.

Sz.

Pestmegye és a főrendiház reformálása.

Pestmegye állandó választmánya tegnap tegnap ülést tartott Beniczky Ferencz főispán elnöklete alatt, Az ülés egyik érdekesebb tárgyát Debreczen város ismeretes átirata képezte: a főrendiház reformálása ügyében. — Csávolszky József kanonoknak az a nézete, hogy nem mutat tiszteletet az alkotmányosság iránt Debreczen városának az az eljárása, hogy a mint a főrendiház a képviselőházzal ellentétbe jött, most pusztán csak neheztelésből — a főrendiház reformálását kivánja. Ilyen eljárással csak alkalmat adunk — ugymond — a különböző nemzetiségeknek arra, hogy az alkotmányt lépten nyomon megtámadják s az iránt tiszteletlenséget mutassanak. Az átiratban felhozott ok nem elégséges arra, hogy a főrendiház reformálása kivántassék.

Földváry Mihály alispán az ügyet ezuttal nem kivánja hosszasabban fejtegetni; föntartja a jogot, hogy a közgyülésen bővebben nyilatkozzék. Nem osztja Debreczen város átiratának megokolását. Csávolszkyval szemben megjegyzi, hogy a főrendiház reformálása nem fölforgatása az alkotmányosságnak, mert hiszen azt 1848-ban is, meg azután is reformálták. A szóló a jól értelmezett demokráczia hive, de nem akarja kizárni a főpapokat s zászlós urakat a főrendiházból, sem azokat a kitünő férfiakat, a kik a közügy terén érdemeket szereztek.

A képviseleti rendszer alápján kivánja reformáltatni a főrendiházat, ugy, hogy abban a megyék is képviselve legyenek. Inditványozza, hogy Pestmegye ilyen értelemben irjon föl. Az állandó választmány ezután, Beniczky Ferencz főispán és Gajári Géza hasonló értelemben való fölszólalása után, elhatározta, hogy az alispán benyujtandó önálló inditványát pártolólag terjeszti a közgyülés elé.

Községek rendezése.

A községrendezés tárgyában a megyékhez intézett belügyminiszteri leirat, melynek értelme az, hogy nem lehetne-e bizonyos esetekben az illető megye területén levő nagyon kis községeket egyesiteni, illetőleg másokhoz csatolni, a B. C. közlése szerint arra a feltevésre adott alkalmat, hogy Hieronymi Károly belügyminiszter megyei területrendezési javaslatokat készit elő a törvényhozás számára és reform-működését ezzel akarja kezdeni.

E feltevés, a félhivatalos kijelentés szerint, alaptalan. Az 1886: XXII. tcz. 158. §-a értelmében a belügyminiszternek joga van nagyközségeket kisközségekké átalakitani s viszont kisközségeket községi önállásuk megszüntetésével szomszédos községhez csatolni vagy egyesiteni.

Magyarországon ugyanis van 165 olyan község, a melynek kevesebb lakosa van száznál, 816 olyan község, a melynek kevesebb lakosa van kétszáznál, 1179 olyan község, a melynek lakossága kevesebb háromszáznál s 1357 olyan község, a melynek lakossága kevesebb négyszáznál.

Általában Magyarországnak több mint 12,000 községe közül csak 3800-nak a lakossága haladla meg az ezeret Vannak azután ezek közt községek, a melyek egész határa csak hetven hold, de van sok száz község olyan, a melyek határa nem nagyobb 100—400 holdnál.

Mindezekre való tekintetettel Hieronymi Károly belügyminiszter azzal a kérdéssel foglalkozik, vajjon nem lehetne-e közigazgatásunk javitása, egyszerüsitése és gyorsitása érdekében különösen az egymáshoz közel fekvő ilyen kis községeket enyesiteni s azért leiratban kérdést intézett az illető megyékhez, vajjon mi akadály forgott fenn eddig is, vagy forog fenn egyáltalában e kis községeknek egyesitése tekintetében.

Ez a kezdeményezés nem áll közvetlen kapcsolatban a közigazgatási reform nagy müvével, hanem ettől egészen független dolog s egyszerüen a fenálló törvényeken alapul.

Az őszi hadgyakorlatok.

Kőszeg junius 29.

Vasmegyében nagyban készülődnek rá, hogy az őszi hadgyakorlatok zavartalanul folyhassanak le és hogy a közigazgatás megfelelhessen azoknak a követelményeknek, melyeknek teljesitése egész erejét igénybe fogja venni.

A hadgyakorlatok történetében az idei vasmegyei szeptemberi manőverek páratlanok. Sehol még annyi katona nem gyült össze béké s háborura, mint az idén Vasmegyében. Kétszázezer katona fog ott megpróbálkozni a hadi nehézségekkel. Magyarország, Isztria, Tirol, Stiria, Alsó és Felső-Ausztria ezredei gyalog fognak a hadgyakorlat szinhelyére vonulni. A hadgyakorlat terve az, hogy a Stiriából hazánkba vonuló ellenség ellen egy másik, északról érkező hadsereg operál. Az északi sereg vezére Frigyes főherczeg lesz.

A Stiriából bevonuló sereg a havason fog átvonulni, s már ezzel is rendkivüli feladatot fog teljesiteni, mely hadseregünk menetképességét valószinüleg dicsőségesen fogja hirdetni. A hadgyakorlatok iránt nemcsak Ausztri-Magyarországban, hanem a külföld hadseregeiben is nagyon érdeklődnek, mert nagy koncepciójukkal a hadgyakorlatok eddigi irányában fordulatot jelentenek.

A hadgyakorlatokra tudvalevőleg a német császár, a szász kiraly, a dán trónörökös, a connaugthi herczeg is eljönnek. A király a kőszegi alreáliskola épületében fog lakni. Kiseretében és szolgálatában mintegy kétszázan lesznek. Az udvar számára Bécsből négyszáz lovat hoznak. A német császár hátaslovait Berlinből hozzák. Vilmos császárnak tudvalevőleg valamivel rövidebb a jobb karja, s ezért keményszáju lovakon nem ülhet. Hátas lovait egyenesen ugy idomitották, hogy a császár könnyen igazgathassa őket.

Nagy dolog lesz, hogy a fejedelmi személyek udvartartása számára Kőszegen elegendő helyet találjanak. A dunántuli megyék küldöttségeit nem is lehet már ott elhelyezni és ezért Szombathelyen szállásolják el őket. A király ugyanis szeptember 12-én a hatóságokat fogja fogadni. E fogadtatásra Dunántul valamennyi törvényhatósága nagyobb deputácziókat küld. A küldöttségek a fogadtatás napján külön vonattal mennek Szombathelyről Kőszegre és audiencia után megint külön vonaton azonnal visszamennek Szombathelyre. Nemcsak a lakás, de az ellátás dolgában is nagyok a nehézségek a kis városban. Ez az oka, hogy a küldöttségek a fogadás után azonnal visszautaznak Szombathelyre.

A német császár és a többi fejedelmi személy királyunknak vendégei lévén, a főudvarmesteri hivatal intézkedései szerint a hatóságok nem üdvözölhetik őket, de nem is rendezhetnek tiszteletükre ünnepségeket. A közönségnek nem nyilik alkalma, hogy a magyar király vendégeit üdvözölhesse, pedig a Dunántul sokan óhajtották, hogy most, mikor királyunk először üdvözli a német császárt Magyarországon, a császárt a nép is üdvözölhesse.

A hadgyakorlatok befejezésével a király fejedelmi vendégeivel Mohácsra megy és onnan Bélyére Albrecht főherczeg birtokára vadászatra.

Malomgátjaink az árviz veszedelemben.

— Két czikk. —

Marosmente, jun. 20.

II.

Ujabbi törvényeink általában a jogállam követelményeinek szem előtt tartásával az egyes állampolgárok jogainak s érdekeinek megóvása czéljából számos oly intézkedést tartalmaznak, a melyek a közös érdekek és czélok hátrányára szolgálnak; mert habár ezeknek keresztül vitelét nem akadályozzák is, de oly mértékben hátráltatják — annyi alakisághoz kötik, hogy a forma miatt elvész a lényeg, s a legüdvösebb közügy lebonyolitása is beláthatatlan időkre halasztatik — s igy a feledés örvényébe döntddik.

Azonban, valamint a legjobb törvénynyel is rosszul lehet kormányozni — ép ugy használható s alkalmazható a leghiányosabb törvény is jó kezekben. Az emberiség boldogsága nem függ a törvényektől, hanem azok végrehajtóin — s a végrehajtók jó akaratától, lelkiismeretességétől s ügyességétől. A vizjogi törvény is számos üdvös intézkedéssel bir.

Az 52—54. §-ok alapján a „vizduzzasztó“ müvek ügyében kikocsájtott rendelet értelmében kötelesek a kulturmérnöki hivatalok malomgátaknál „a vizszin meghatározott magasságbani megtartásának hatóságilag történendő“ megállapitása érdekében a megengedett legnagyobb s legalacsonyabb viz-szinét gondos lejtmérés, tehát előleges szabályszerü müszaki felvételek alapján megjelölni, természetesen, nem csak azon czélból, hogy ez az illető vizi-mü engedély-okiratába felvétetik, hanem — mit a törvény csak sejteni enged: — azért is, hogy a vizszin vagy más szóval: a malomgát a meg-

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1893. julius 1.

Hej! leveles . . .

Hej! leveles, zöld leveles akáczos . . .
Szőke leányt szeretni nem tanácsos!
Szőke kis lány kökény szeme rád nevet,—
Szerelembe, bübánatba
Beleviszen tégedet.

Volt nekem is kökényszemü virágom;
Párja nem volt széles e nagy világon;
Az az egy fáj, hogy nem lehet feleknem,
Jaj! az Isten olyan csalfát
Többet sohse teremtsen!

Ne hidjetek — kolozsvári legények,
Ha szőke lány kacsintgat is felétek!
Én tudom: mért? . . . Jobb is, ha elhiszitek, —
Nem vagyok én rosszakaró
Ellensége senkinek.

FARKAS SÁNDOR.

A szibériai ólombányákból.

— Egy fogoly iratai —

„A szibériai ólombányákból“ czim alatt egy érdekes könyv jelent meg Budapesten, a „Pallas“ irodalmi és nyomdai részvénytársaságnál. A kötete Vaszilij Jakszakovnak, a III Sándor czár megöletésében való bünrészesség czimén örökös kényszermunkára itélt orosz tanárnak, a számkivetés utjában uton utfélen talált pappirongyocskákra, ólomdarabkákkal titkon irt leveleit és rajzait tartalmazza, a melyek megrázó dolgokat közölnek az olvasóval az orosz igazságságszolgáltatásról a számüzöttekkel a számkivetés utján és az ólombányákban való vérlázitó bánásmódról s egyáltalában az oroszországi állapotoknak a müvelt világ előtt a legutóbbi időkig sikeresen titkolt legsötétebb részleteiről.

Vaszilij Jakszakovot tiz esztendővel ezelőtt, 1882. jan. elején egy gazdag fiatal orosz hölgygyel történt eskövője után a lakodalomból kihivatta s menyasszonyának és a lakadalmas népnek tudta nélkül mindenféle ürügy alatt a rendőrségre csalta az orosz titkos rendőrség három kiküldött tagja. Itt belökték egy czellába, testéről a frakkot letépték s kezét lábát békóba verték a börtönszolgák. Nem is igen hallgatták meg védelmét, hanem egy levél alapján, a melyet Kibalcsics nihilista a czár megöletésénél használt bombák készitője intézett volt hozzá, — halálra itélték.

A büntetést a czár életfogytig tartó bányamunkára változtatta. Jakszakovot, aki azt állitja levelében, hogy ő nem volt nihilista, legtöbbnyire gyalogszerrel, a számüzöttek karavánjához lánczolva, Szibéria keleti részének ólombányáiba tolonczolták. Két esztendeig dolgozott a bányában, de nehéz sorsát nem birta tovább; hanyatló ereje megtörött s a boldogtalan ember kiszenvedett, a nélkül, hogy övéitől elbucsuzhatott volna. Leveleit Baikaliev György, egy nálánál jóval fiatabb elitélt hozta magával, a kinek sikerült megszöknie s az iratokat egy nem régen Budapesten tartózkodott ismerősséhez juttatnia. Ez az utóbbi az iratokat magyarra forditotta s három levelet nehány hóval ezelőtt közzé is tett egyik fővárosi napilap hasábjain. A többi iratok, mintegy huszonhárom levél, — a most megjelent kötetben először látnak napvilágot.

A leveleket Jakszakov részint nejéhez, részint a jelenlegi czárhoz intézte. A megrenditő tartalmu levelek közül közöljük azt, melyet az Algaszi völgyi alsó tárnában 1883. decz. 28-iki kelettel irt a szerencsétlen fogoly.

* * *

Fullasztó és dermesztően hideg volt a lég odalenn. A lámpák alig pislogtak, mi pedig minden lélegzetvételnél egész mellünket kénytelenek voltunk teleszivni, hogy annyi élenyhez juthassunk, a mennyi mellett vérkeringésünk a rendes körutat egyszer megteheti.

Alacsony boltiv alatt haladtunk előre. A darabos, üreges falak tele voltak dércsillagokkal, a föld pedig befagyott tócsákból állt mindenütt. Néhány száz lépéssel odább száraz, kemény talaj következett és a bolthajtás is magasabb lőn. Itt voltunk az alsó tárnában utolsó börtönünkben.

Először is egy nagy teremforma üregbe vezettek. Az üreg ki volt világitva. Egyik sarkában különféle szerszámok, feszitő vasak, csákányok, tompa pőrölyök, a másik sarkában egymásra halmozott lánczos targonczák állottak.

A bányabiztos, a ki a föld alatt az egész bánya területén teljhatalommal van felruházva, egyenkint átvett bennünket. Az élethosszig tartó kényszermunkára itélteket külön állitották. Ezek között voltam én is, ezek között volt Baikaliev is. Lánczainkhoz oda erősitették egy-egy targonczának a lánczát lakattal, ugy, hogy a targonczát lépten-nyomon magunkkal kellett czipelnünk. Vállainkra csákányt akasztottak, de azután mégis csak visszavették. Abban állapodtak meg, hogy egyelőre csupán érczkövet hordatnak velünk.

Mikor már mindannyian fel voltunk szerelve, elindultunk a bányának mivelés alatt álló részébe. Göröngyös talajon toltuk magunk előtt targonczáinkat, mig végre elértük a kijelölt helyet két őrnek a vezetése és egyszersmind felügyelete alatt.

Tizenöt-husz elitélt ontotta a csákánynyal, meg a pörölylyel az érczes követ egy széles sikátorban, a robbanások nyomán. Az érczes kő nagy tömegekben hevert a földön és a csákányoknak, meg a pörölyöknek az aprózás volt a feladata. Azokat a foglyokat, a kik velünk jöttek s csak nehány évre terjedt a büntetésük, a földarabolt tömegnek a a targonczákba helyezésére alkalmazták.

Az érczes kő, a mint azóta megtudtam, nem csupán ólmot, hanem ezüstöt is tartalmaz. Csakhogy ez az ezüst nagyon kevés. Ezer font ólmot kell bányászni és kiválasztani, hogy tiz font ezüsthöz juthasson a czár magánkincstára. Egyéb iránt a bányának minden jövedelme a czár privátjövedelmét képezi és ez elég gazdag jövedelem, mindenesetre nagyobb összeg annál, a melyet a kényszermunkákra elköltöt — nem a czár, hanem — az állam közkincstára.

Mennyi veriték, mennyi sóhajtás, menynyi átok tapad ehez a jövedelemhez! Hogy a robbanásnál hány emberélet vész oda a föld alá időnként, arról nem igen szoktak jelentést tenni ő felségének, valamint arról sem, hogy mit szenvednek azok az emberek, a kik csákánynyal szétverik, targonczával elhordják, a föld alól kiszállitják, a kohóba viszik és értékesithető anyaggá dolgozzák a földalatti hegyeket. Avagy melyik bányafelügyelő merné kitenni magát annak az eshetőségnek, hogy pár hónap mulva a saját foglyai közé kerüljön? Pétervárott ugyanis, a jelentésbe foglalt legcsekélyebb czélzást az elitéltek türhetetlen helyzetére, a régi rend ellen való lázadásnak tekintik és a jelentést tevő megköszönheti, ha tapintatlanságáért csak elmozditják az állásától. Igy beszélik itt

Órákon át hordottam szakadatlanul a követ a felső tárnába, a legelső pillanattól kezdve, mindaddig, a mig ki nem merültem. A harmadik-negyedik fordulónál karjaim elzsibbadtak a sulyos teher alatt, testemen pedig a lenn uralkodó metsző hideg daczára, kivert az izzadtság s átnedvesült ruhám külseje ott rajtam megfagyott.

Panasz nélkül végeztem azért a munkát a mécslángocskákkal világitott sötétben, nem tudva, vajjon elmult-e már a nap s elérkezett-e a pihenés órája? Végül összerogytam.

Az őrök kezdetben azt hitték, hogy makacskodom, tehát az ostorhoz folyamodtak. De hogyha már nem volt erőm! Ott hagytak a földön elalélva, véresre verve s annyit sem tettek, hogy targonczámat leoldják rólam egy-két negyedórára, a mig magamat kipihenem, vagy legalább erőm egyrésze visszatér.

Igy tettek a többiekkel is, a kik a munkából kidőltek.

engedhető magasságon tul feljebb emelhető ne legyen s környezetére nézve károssá ne válhasson.

Bár a vizjogi törvény életbe lépése: 1886. évi január hó 1-je óta immáron két évnél több letelt, — tudomásom szerint a földmüvelésügyi miniszter még nem gondoskodott arról, hogy a legüdvösebb s legszükségesebb intézkedése végrehajtassék, vagy csak meg is indittassék. Pedig nézetem szerint ez lett volna közegeinek: a kulturmérnökségnek legelső s legfontosabb feladata. — Nem lehet tehát eléggé ajánlani, sőt a közérdek megóvása szempontjából követelni kell, hogy a kulturmérnökség a kellő személyzettel ellátva végre lásson a munkához; tegye félre a kicsiny pepecselő dolgait, a melyekkel csak a kisebb-nagyobb magán-birtokosok s egyes községek, városok talajjavitási czéljainak szolgál, káros patakjait szabályozza, vagy iható és öntöző vizek nyerésében elősegiti; — tegye végre az „öntözést, lecsapolást, alagcsövezést, mocsár-kiszáritást, sankolást" s több efféle szintén hasznossá válható teendőit félre, — s fogjon hozzá hivatásának, legfontosabb tényezőjének teljesitéséhez, a folyók szabályozásához s a vizduzzasztó-müvek rendezéséhez. Mert mi czélja lehet e működésének, s különösen a patakok vagy egyéb belvizek szabályozásának, a rézöntésnek, mocsár-kiszáritásnak, ha a völgyet környező területen összegyülő viznek annak anyamedrében: a folyóbani szabad lefolyása akadályozva van. Korai, sőt hiába való lehet a patakok, belvizek szabályozása, a rétek csatornázása, kiszáritása, egyes területek s községeknek árviz elleni védelmezése, ha az anyameder rendezve nincsen, ha az árviz az elébe görditett akadályokba ütközve s határát tullépve kiárad.

Nem is áll a fentebb jelzett munkákra forditott idő és fáradság arányban az elérni vélt czélokkal, s sokkal nagyobbak a folyók szabályozatlan- s a malomgátak rendezetlen volta miatt felmerülő s évről-évre fokozódó károk, mint azon haszon, a miben a magánbirtokosok vagy egyes községek a műszaki közegek eddigi működése mellett részesülhettek.

Nem tagadható, hogy a kulturmérnökség létszáma csekély, hatásköre óriási s igy egy-egy hivatal 6—12 vármegyére kiterjedő tevékenységében előre nem haladhat a körülmény, de ez a czél: az állam adózó polgárai s összeségükben a közönségnek a fentebbiekhez hasonló csapásoktól s károktól megóvásának elérésénél akadályul nem szolgálhat. A kulturmérnöki hivatalok tehát mulhatatlanul szaporitandók vagy szükség esetén a folyammérnökségek Erdélyben is felállitandók.

Végre nem kivánom a vizjogi-törvény hiányos voltát e helyen részletezni, mert hiszem s reménylem, hogy az intéző körök, sőt mindenki, a ki alkalmazására hivatva van, arról meg is győződött; de nem mulaszthatom el, hogy e törvény átdolgozását s lehetőleg mielőbbi teljes ujjáalakitását a földmüvelésügyi miniszternek ne ajánljam. Mert hét évi gyakorlat nagyon elég volt annak az igazolására, hogy az annak idején nagy hanggal tárgyalt s minden oldalról megvitatott paragrafus-halmaz az életben be nem vált, sőt valóságos gyötrelme lett a hatósági s műszaki közegeknek, nem is szólva a közönségről, a mely intézkedéseit nem értve, — fel sem foghatta.

G. M.

Klotür az angol parlamentben.

A Gladstone-kormány a legvégső eszközhöz folyamodott, hogy a homerulle-bill letárgyalását biztositsa. Mint emlitettük, az angol parlament ülésszaka augusztus közepén véget szokott érni s igy tekintettel arra, hogy a billnek csak négy szakasza van letárgyalva, a többi szakaszhoz pedig körülbelül hétszáz módositvány van bejelentve, lehetetlen, hogy a bill rendes körülmények között letárgyaltassék ezen ülésszakban. Még akkor sem volna ez lehetséges, ha az ülészakot szeptember végeig, vagy октóber közepéig nyujtanák, a miről szintén volt szó, de a tervet elejtették, mert a kormány nem hiszi, hogy ily hosszas ideig együtt lehessen tartani a parlament tagjait, kiknek pedig lehetőleg teljes számmal kellene Londonban maradniok, ha csak a kormány leszavaztatásnak nem akarja kitenni magát. Nem maradt tehát más hátra, mint a klotürhöz folyamodni.

A kormánypárt radikális tagjai már rég sürgették ezt, de Gladstone eddig nem akarta azt alkalmazni.

A bill rendkivüli fontosságu államjogi reformokat tartalmaz s igy Gladstone nem tartotta megengedhetőnek, hogy a parlament a klotür alkalmazása által megfosztassék a beható tárgyalás lehetőségétől. Ehez járult, hogy a kormány utólag igen mélyreható változtatásokat tett eredeti előterjesztésén, melyek kétszeresen indokolttá tették a beható tárgyalást. Ugy tetszik azonban, hogy Gladstone radikális párthivei az utolsó pillanatban mégis keresztül vitték szándékukat, mert mint a ma érkezett táviratok jelentik, a kormány előterjesztette a klotürre vonatkozó javaslatot.

E javaslat szerint bizonyos napok lesznek meghatározva, melyeken a bill meghatározott számu szakaszait feltétlenül le kell tárgyalni, ugy, hogy ekként a bill tárgyalása egy hét alatt véget érhet, mert a menynyiben a kitüzendő határidő letelik, a tárgyalás befejezettnek és a kormány javaslata eltogadottnak tekintik. Ugyanezt az eljárási módot alkalmazták 1887-ben, midőn az ir kényszertörvényeket tárgyalta a képviselőház.

A klotürt az ir képviselők eljárása tette szükségessé, kik agyonbeszélni törekedtek az ellenük irányuló javaslatokat Most a klotürt az irek érdekében alkalmazza a Gladstone-kormány az unionista párt ellenében. Bizonyos, hogy a javaslat tárgyalása rendkivül heves lesz az alsóházban.

A kormány azt hiszi, hogy az ellenzék elszánt küzdelme el fogja fogadtatni a többséggel a klotürre vonatkozó javaslatot. Ha ennek folytán a home-rule-bill is el fog fogadtatni az alsóházban, az átküldetik a főrendiházhoz, mely vagy még a nyár folyamában, vagy az ősszel tárgyalhatja azt.

A főrendiház valószinüleg vissza fogja utasitani a törvényjavaslatot, s ekkor Gladstone kénytelen lesz a parlament feloszlatását a koronánál inditványozni, mely azt el fogja rendelni. Anglia választói ekkor nyilatkozhatni fognak e kérdés fölött, s ez fogja eldönteni a Gladstone-kormány sorsát, ha ugyan az alsóházban esetleg már előbb meg nem bukik.

A kormány és a többség állását a választásoknál nagyon megnehezeti az, hogy a klotür alkalmazásával erőszakolnak keresztül az alsóházban ily életbevágó reformot, mely egész Anglia közvéleményét lázas izgalomban tartja.

Főrosi levél.

— Saját tudósitónktól. —

Pompás dolog az embernek másodmagával, mint „egyedül" utazni. Minden szebb és kedvesebb igy. A gondolatok kicserélődnek. A szemlélet kellemes eszmecserére nyujt módot és ha az ember „csak ünnepléssel és kedvteléssel" tölti az időt, azt hiszi, hogy mindenütt, hegyen-völgyön lakodalom.

A fővárosi élet azonban csak első pillanatra zajos. Ha mélyebben belenéz az ember, kicsi kincses Kolozsvár nyári melegtől mulatságokban megrekedt képét látja benne.

Be van zárva dalmüszinháza. Zárt ajtókkal hódol Thaliának a nemzeti és a népszinház is. Az üzletek megokosodtak. Ugy vélik, hogy a legkitünőbb dinamó-gép a „Nap" czimü bolygó, mely nem szorul sem Siemens-féle lámpákra, sem vezetékre, sem tejüvegre, mégis egyenletesen és biztosan világit, az igaz, hogy pár perczczel most már rövidebb ideig, mint Szent János nap előtt. De az nekik nem tesz semmit. A mint protuberancziákkal meghimlőzött képét elforditja a fővárostól, a váczi-utczában becsukják a boltot, hogy tessék holnap a napsugárnál gyönyörködni a divatban.

Megcsappant különben a közönsége a fővárosnak. Izzó itt a meleg. Mindenki nyaralni szalad. A vendéglők és mulatóhelyek sem oly látogatottak. Czirkusz és orpheum fogdossák a közönséget.

A lapok nem kapnak szenzácziót, a közönség nem talál elég élvezetet.

Felkeresi a tudományos és történelmi muzeumokat és kiállitásokat.

Sokan nézik a Károly-köruton a szabadságharczi ereklye-muzeumot, melynek országossá tételén nagyban fáradozik most a főváros. Azt tervezik, hogy a milleniumra impozáns palotát emeljenek neki, mely mauzoleuma legyen a szabadságharcz nagyjai, szentélye a szabadság, egyenlőség, testvériség szent eszméiért vivott örök emlékü, nagy küzdelem emlékeinek.

Tagadhatatlanul szépen fejlődik az. Sok képet láttunk ujat, melyet Kreith Béla gróf, a muzeum megteremtőjének geniálitása, alkotó ereje, a szabadságharcz iránt szivből fakadó mély kegyelete teremtett meg és öltött testté.

Néhány nagyon sok leleménynyel összeállitott mappa áttekintő tájékoztatást nyujt a szabadságharcz csatáiról, időszerinti sorrendben a mint az osztrák, horvát, szerb, oláh, tót és orosz hordákkal és csordákkal küzdött, sokszor egy nap majd mindenikkel a szegény magyar nemzet.

Egy másik áttekintő táblázatról azt olvastam le, hogy hány csatája volt a szabadságharcznak, kik — kik ellen vezérelték? A 350 csatából 205-öt nyertek, 145-öt veszitettek. Az osztrákokkal verekedtek 173-szor. Veszitett a magyar velük szemben 72 csatát és győzelmesen megverte őket **101-szer.** Mégis. . . .

Bezárom most a levelemet, mert közelebbről nagyon érdekes vidékről szándékozom egyet-mást leirni.

SZEMLÉLŐ.

Élnek-e, vagy meghaltak?

(A kolozsvári honvédegylet ismeretlen tagjai.)

(Vége.)

A 31. zászlóaljtól: 456. Gergely Ferencz százados, sz. Csik-Tapolcza v. bányahiv. dijnok 579. Hegyesi István főhadnagy, (31 gy. ezredtől átjött) sz. Mikeszásza v. főkorm. segédtiszt. 398. Botra Juon kh. sz. Bologa v. földm. 443. Bálint István k. h. v. kőmives legény. 498. Hegedüs István k. h. sz. Kraszna 1867-ben a kórházban feküdt. 137. Bárány József zenész.

A 32. zászlóaljtól; 474. Friedl Mátyás főhadnagy katonatiszt az 51. gy. ezred közös h8dseregnél. 268. Gyulafi Gyula őrm. v. magántanitó. 110. Berndorfer Mihály altiszt, v. kőmives legény 130. Katona Sámuel tizedes, v. ácslegény. 119. Maxim András tizedes, v. kovács mester. 156. Orosz Mihály k. h., sz. Récze-Keresztur v. napszámos. 148. Bodi Dániel k. h., v. napszámos, 155. Antal Sándor k. h., sz. Szék, v. napszámos, 396. Orosz Dániel k. h., Récze-Keresztur 127. Kövesdi József k. h. sz. Törcsvár, szabósegéd.

A 33. zászlóaljtól: 161, Balogh János tizedes, v. gazdatiszt 1868-ban állomás nélkül.

A 36. zászlóaljtól: 416. Joanovits Géaa trombitás, sz. Temesvárt v. zenész.

A 39. zászlóaljtól: 182. Szentkuti Mihály főhadnagy, sz. Kassa, v. szinész.

Az 57-ik zászlóaljtól: 266. Daróczi Pál százados, sz. Nagyszeben, tvszéki segéd igazgató.

A 62. zászlóaljtól: 87. Lengyel Mihály altiszt, v. udvari legény.

A 69. zászlóaljtól: 210. Kovács Mihály k. h., v. napszámos. 16. Mátyás Ferencz k h, 1864-ben napszámos volt.

A 71. zászlóaljtól; 389. Simon József k. h., v. szabó-segéd.

A 73. zászlóaljtól: 34. Balázs Károly tizedes, v. Kolozmegyei irnok. 226. Szabó Imre k. h., udv. szolga. 251. Boross Mátyás h. h., v. asztalos-segéd 239. Szabó János k. h., sz. Nagy-Ölyvös, v. napszámos. 597. Hóka József k. h., sz. Várfalva, v. téglavető és koldus.

A 75. zászlóaljtól! 576, Galgói Rácz Lajos százados, sz. B.-Szolnok Blenke-Pólyán, bányász és mágánzó, lakott Havadon. 253. Aorbély Elek tizedes, sz. Szilágy-Sámson, v. napszámos. 162. Gyarmathy Sámuel tizedes, v. vár. tvszéki ajtónálló. 553. Szabó Dani tizedes, v. kerekes-mester. lakott Kerelő-Szentpálon. 405. László János, k. h., v. kőmives segéd. 105. Schneider Ernő k. h., sz. Kerlés, szabó-segéd. 566. Bartalis Sándor k. h.. v. szabó mester. 271. Boér István k. h., v. nyomdász. 458. Némethy András k. h., sz. Alsó-Jára, ác.-segéd. 275. Dali Ferencz k. h., volt kőmives és szobafestő. 569. Szőcs András k. h., sz. Baróth, cizmadia. 140. Balázs Ferencz k. h., volt fuvaros.

A 76. zászlóaljtól: 380. Borszéki Pintye Károly őrmester, sz. N.-Szeben, v. trvszéki tiszt.

A 87. zászlóaljtól: 534. Hoprich Frigyes tizedes, sz. Verona, v. postamester Széken.

A 88. zászlóaljtól: 6. Biró Ede őnagy, sz. Zimony, v, számtiszt a tartománya főszámvevőségnél.

A 137. zászlóaljtól: 192. Kovács Dénes főhadnagy v. orvos.

Különféle csapatoknál.

563. Csiky János honvéd-ács, 24. zászlóaljnál, volt ácssegéd. 228. Molnár József zászlótartó, I. székely zászlóalj, v. gazdatiszt, lakott Székely-Földvárt, 501. Incze György k. h. lőporraktárnál, 2 sz. h. ezred, sz. Bodok, v. postajárulnok. 588. Binder József őrmester, tiroli csapat, v. udv. vadász és magánzó, 198. Pongrácz Ferencz hadnagy, 1. székely határ-ezred, sz. Csikszereda, v. postatiszt. 470. Prohaszka Antal főhadnagy, élelmi biztos, sz Prága, v. kertész 570. Kenyeres Mihály k. h. Andrássy zászlóalj Zemplémmegye, vendéglős.

Német legió.

457. Ploha J. Alajos hadnagy, sz. Bécs, v. postatiszt. 507 Csomosi András k. h., sz. Szilágy-Hadad, v. szakács.

Huszárok.

2. ezred. 540. Csoma József őrmester, v. czipész-segéd. 533. Szabó János őrmester, sz. Tordán, v. magánzó.

3. ezred. id. Balázs Mihály k. h, v hivatalszolga.

4. ezred. 494. Bencze Jakab őrmester, sz. Szepesmegye Hollé-Lomnics, v. a vasuti mérnökségnél. 14. Kovács Mihály altiszt, 67-ben napszámos volt.

5. ezred. 493. Hart Mátyás őrmester sz. Szatmárm. Kálmánd, v. gombkötő segéd 439. Ursulyák András k. h. 301. Krisán János k. h., v. földmüves.

6. ezred. 354. Konrád András k. huszár, sz. Hernád-Büd, v. a kolozsvári szegények intézetében. 376. Pap József k. h. napszámos.

8. ezred. 78. Szarvasi Dénes altiszt, sz Uj-Tordán, v. gazdatiszt.

9. ezred. 573. Gyenge Ferencz őrmester, sz. Kolozsvár, nyomorék.

15. ezred. 26. Tobiás Márton k. h. sz. Drágban, v. udvari legény. 139. Somogyi Mihály k. h., sz. N.-Ölyvös, v. gyári munkás. 228. Fekete István k. h., v. kórházi ellenőr. 263. Váradi Mihály k. h., főszámv. tiszt. 92. Tóth József trombitás, v földmüves. 604. Kocsis Mózes k. h. 571. Ferenczi József tizedes, v. főkorm. széki posta. 309. Kovács István k. h., Sepsi-Kilyén, v. Kolozsmegye. lovas legénye. 319. Schuster Károly k. h., v. aranymüves. 453. Krappan Máté k. h., sz. Zalatna, udv. szolga. 553. Pipa János k. h, sz. Eperjes, v. czipész, lakott Beszterczén. 574. Lukács Sándor k. h., sz. Udvarhelyszék Sz.-Mihály, adóhajtó. 31. Bálint Gábor k. h., v. kéményseprő. Előbb Kossuth, aztán Mátyás h. ezred.

Hunyadi huszár. 24. Petrovics János hadnagy, sz. Szigeten, v. vendéglős.

Attila huszár. 555. Ruzicska Péter százados, sz. Salánkon, telekkönyvi biztos.

Vadászok.

1. ezred. 537. Grellmann György őrvezető, sz. Beszterczе, czipész. 316. Reinhard Márton alvadász, sz. Bonczhida, v. szolga. 587. Nagy-Beniczky János alvadász, sz. Gömörm. Rozsnyó, v. czipész. 480. Gál Ferencz k. vadász, v. földmüves. 303. Rácz Károly k. vadász, v. földmüves. 515. Antal József közvadász, v. szolga. 216. Rád István k. h., sz. M.-Kovácsi, v. kovács és napszámos. 190. Kemény Márton trombitás, v. szobafestő.

2. ezred. 586. Drágia Rudolf főhadnagy, sz. Pétervárad, v. megyei irnok, lakott Nagy-Enyeden. 454. Barok János hadnagy, sz. Zalatna, v. ügyvéd-irnok. 51. Fischer Károly hadnagy, v. főkormányszéki dijnok. 527. Kovács Mihály tizedes, sz. Kézdi N.-Nyujtód v. udvari szolga, 234. Molnár Gábor tizedes, v. szakács, napszámos. 369. Tar Kálmán k. h., v. szabó-mester. 176. Panyi István k. h., v kovács-mester. 440. Kis Márton k. h., napszámos. 143. Donner István k. h., v. napszámos. 233. Beke József k. h., sz. Székes-Fehérvár, v. kocsis és napszámos. 150. Borbély Ferencz k. h., v. napszámos.

3. ezred. 15. Őti Albert hadnagy, sz. Ó.-Brettyén, 67-ben ügynök volt. 503. Budai József k. h., sz. Zilah, v. kocsis napszámos.

9. zászlóalj. 345. Pozsonyi József őrmester, v. a valkói havasok perczeptora.

Soká feküdtünk a földön tehetetlenül. Az alsó tárnából tompán hangzott a pörölycsapások zaja, a léghajtó kerék zörgése, az agyonkinzott nőfoglyok sirása, a férfiak nehéz lélegzetvétele és jaj-szava, itt-ott egy-egy durva káromkodés. El nem tudtam képzelni, miből lehet ezeknek az embereknek, a czár szolgáinak a szive, hogy irgalmat egyáltalán nem ismernek és ugy viselik magukat, mintha gyönyörüségük telnék a védtelen, a meglánczolt elitéltek gyötrésében.

Némelyikünk már el is aludt volt abban a helyben, a hol ereje elhagyta, mikor az őrjárat kezdett bennünket összekeresgélni. Fölsegitettek s vonszoltak maguk után, az alsó tárna felé. Szük folyosóra értünk, a falakba vájt s rácsos ajtóval ellátott üregek közé. Ezek az üregek voltak a számunkra kijelölt czellák.

A barlangi medvének kényelmesebb oluja van, mint a milyen hajlékot mi kaptunk. Nyolczan-tizen, a hányan csak befértünk, jutottunk egy-egy üregbe. Hideg volt itt is, mint valami jégveremben és a nyers talajon még szalmát sem találtunk, a mire lehajtsuk a fejünket. A kopasz földön feküdtünk és igyekeztünk egymást fölmelegitni. Ez is lehetetlennek bizonyult a hozzánk lánczolt targoczák miatt, a melyek társainktól elválasztottak.

Nők, férfiak vegyesen foglaltuk el az üreget. Azoknak, a kik egyik-másik nővel hosszabb ismeretséget kötöttek, mégis türhetőbb volt a helyzetük. Az egyetlen, a mit a kényszermunkára itélt rabnak a fogság meghagyott: a nők által gyakorolható könyörület. Itt értettem meg igázán, mily önfeláldozásra képes a nő, a mikor láttam, hogy bilincsre vert társammal, a ki targoczáját őrzi és mellőle el nem mozdulhat, a targoncza sulyának viselését megosztja, oda simul az elhagyott, tehetetlen emberhez, megdermedt karjait ölelésre tárja és a szegény nyomorultat csókjaival, könnyeivel melengeti!

Pár órával ezelőtt még szánalomraméltó koldusasszony volt s most egyszerre bőkezü fejedelemnővé lett. Pár órával előbb megbélyegzett csavargónő, pár órával később cherub!

Én legalább annak néztem őt.

„A rettenetes Czár".

Regény a rettenetes Iván korszakából.

KÉT KÖTETBEN

Irta: Gróf A. K. Tolstoi.

Forditotta Clare Filmore után: AMICA.

MÁSODIK KÖTET.

XX.

A kegyelem.

(Folytatás.) (71)

A czár azt gondolta, hogy Seryebryany érdemetleneknek tartotta a rablókat egy olyan megtiszteltetésre.

— Midőn én az embereknek megbocsátok — mondá büszkén — nem félig szoktam megbocsátani!

— De Fölség, miféle kedvezés volna ez? — mondá a herczeg nyers őszinteséggel.

Iván bámulva nézett rá.

— Lássa Fölség — folytatá a herczeg, — ezek egy jó cselekedetet tettek: ő náluk nélkül a tatárok magát Riazánt is elfoglalták volna!

— De miért ne soroztassam be őket az Opritchnikibe? — kérdé Iván szuró tekintettel nézve a herczegre.

— Azért Fönség, — válaszolá Seryebryany — mert ámbár ezek az emberek valóban gazemberek, de azért még is sokkal jobbak a te semmirekellő Opritchnikieidnél!

E merész és váratlan válasz teljesen megzavarta a czárt. És eszébe jutott, hogy nem ez volt az első alkalom, hogy Seryebryany ily őszintén bátorkodott vele beszélni. Azonban, önkénytes meghódolása bebizonyitotta az ő iránta való loyalitását, és Iván habozott, hogy a herczegnek ezt a kitörését miképpen vegye, midőn egy uj arcz vonta magára a figyelmét.

A rablók csoportja között egy öreg ember jelent meg, aki tisztábban volt öltözve a többieknél és az első sorba utat törve magának, a herczeg figyelmét probálta magára vonni; de miután a herczeg köpenyegét nem sikerült meghuzni, ismét a rablók közzé vegyült.

— Ki az? — kérdé a czár, az ösmeretlennek mutatva.

De az már eltünt a tömegben,

— Hozzátok ide azt az embert, — mondá Iván — a ki ott hátul rejtette el magát.

Néhány Opritchniki a tömegbe vetette magát, és az öreg embert előre vonszolták.

— Ki ez? — kérdé Iván gyanakodó hangon.

— Fönség, ez az én szolgám, — válaszolá Seryebryany gyorsan, az öreg Michaitchot megösmerve; ő nem látott engemet mióta—

— Ugy van, ugy van, kis atyám! — kiáltá Michaitch, öröm és félelem közt dadogva; a herczeg ő magassága igazat beszél! nem láttam őt, mióta ő herczegségét elfogták; Fönség, engedje meg, hogy egy kicsit a gazdámra nézzek! Istenemre mondom, Nikita Romanovitch, soha sem gondoltam, hogy ismét lássalak:

— És mit akartál neki mondani? — kérdé a czár, még mindig gyanakodólag nézve Michaitchra — Miért rejtöztél el a rablók közzé?

— Féltem, kis atyám, féltem az Opritchnikiktől; Fönség, te magad is tudod, hogy azok milyen féle emberek.

Michaitch hirtelen elhallgatott.

— Nos, halljuk, milyenféle emberek? — kérdé Iván, a legszelidebb kifejezését szinlelve. Öreg ember, ne félj, de mond el nekem az igazat, hogy milyenféle emberek? azok?

Michaitch a Czárra nézett és visszanyerte a bátorságát.

— Kis atyám, ezekhez hasonlót soha sem láttak ezelőtt! — mondá Michaitch, a czár arczkifejezése által felbátoritva; sérelem nélkül legyen mondva, ezek a legnagyobb akasztófára való gazemberek a kik szabadon járnak!

A czár csudálkozva nézett Michaitchra, megvolt lepetve az által, hogy a szolga versenyzik gazdájával az egyenes szókimondásban.

— Miért bámulsz ugy rá? — kérdé az öreg dajka. Meg akarod enni? Hát nem mond igazságot? Láttak-e valaha hozzájuk hasonló gazembereket az Oroszországban?

Midőn Michaitch e szavakat hallotta, még bizalmasabb lett.

— Igazad van, öreg asszony, igazad! — kiáltá. Minden rosszat ők csinálnak az országban! Az én gazdámat is tönkre próbálták tenni! Fönség, ne higyj nekik, ne bizz bennük! Az öreg asszony igazat beszél, azok mindnyájan gazemberek!

A czár még mielőtt a lépcsőházba ment, elhatározta, hogy a rablóknak megkegyelmez, de egy ideig bizonytalanságban kivánta őket tartani. Az öreg asszony keserü szavai ismét felingerelhették volna a haragját, de szerencsére mostan szokatlan jó hangulatban volt, és egy tervet gondolt ki, mely által a Michaitch rovására Onoofrevnán megboszulja magát.

— Ugy, tehát te nem szereted az én Opritchnikeimet? — mondá szivélyességgel Michnitchnak.

— Hogy tudnám őket szeretni, kis atyám! Mióta Lengyelországból hazajöttünk, mindent elkövettek, hogy a gazdákat tönkre tegyék!

És az öreg szolga vadul nézett a czár testőreire.

— Neked jó szolgád van! — mondá a czár Seryebryanyhoz fordulva; bár minden szolgám ő hozzá hasonlitana! Mióta van veled?

— Ő herczegségének gyermekkora óta, — mondá Michaitch, a czár dicsérete által elragadtatva, — ő előtte a megboldogult atyját szolgáltam és az atyám az ő nagy atyját szolgálta és a gyermekeim, ha ugyan volnának, az ő gyermekeit szolgálnák!

— Öreg ember, tehát nincsenek gyermekeid? — kérdé Iván még kegyesebben mint az előtt.

— Volt két fiam, kis atyám, de mind a kettő meghalt. Mind a ketten a Polotzk csatában estek el. Az egyiket a karddal szurták le, a másikat a szivén találta a golyó.

— Borzasztó, borzasztó! — mondá a czár, a ki látszólag a legnagyobb részvétte viseltetett Michaitch iránt, — de az Isten akaratában mindnyájuknak meg kell nyugodni és lehet, hogy még lesznek gyermekeid

(Folyt köv.)

Erd. vadászosztály. Imburan László, k. h., v. kocsis.

Tüzérek.

Borsódi ütegnél. 128. Zágoni György, k. tüzér, sz. Szarvaskend, v. szinházi szolga. 35. Bihari István főágyus, v. napszámos.

Kolozsvári 6 fontos ütognél. 447. Török Imre hadnagy, sz. Széken, v. hivatalnok.

Kolozsvári 3 fontos ütegnél: 489, Kóczy István főtüzér, v. hivatalnos. 135. Molnár János k. t. sz. M.-Pécska, v. szabó-segéd. 552. Kovács Sándor szekerésztizedes, v. napszámos.

6 fontos lovas ütegnél: 498. Bitai János tizedes, 7. sz. sz. Gyalu, v. gazdatiszt. 598. Takaró Ferencz tizedes, sz. Putnok, (Gömörm.), lakott Kolozsvár Paputcza 21.

556. Dushegyi Reichartsberg Gyula tizedes, az olaszországi magyar segélyző csapatnál, v. főkormányszéki díjnok. 562. Ivolka Ferencz szekerész az első ágyütegnél, sz. Komáromm. Szimon, v. napszámos. 89. Hegyi István hadnagy, a 3. 18. fontos ütegnél, v. haszonbérlő. 310. Gergitz János k. t., v. kovács-segéd. 292. Kiss László honvéd-kovács, 53. üteg, sz. Közép-Szolnok Morzsolya. 465. Nagy Imre hadnagy, 7. hadtestnél, Deés, v. földteh. ment hivatalnok.

Ha a közuti vasut megnyilik:

A balesetek ellen biztosító intézetek pár hónap alatt sprengolva lesznek.

—

A gyufa ára hihetetlenül megcsökken és ingyen is adják szivesen, mivel öngyilkos szerelmetes szakácsnék a kapu közül kilépve csak a sinekre dobják magukat, — gyufaoldat ivás helyett.

—

A fiakeresek tömeges öngyilkosságot végeznek, a mely kedélyes mulatságról külön plakátok értesitik a nagyérdemü közönséget.

A Belhidutczában csak belépti jegygyel és rendőri fedezet alatt lehet járni.

—

A gyalogjáró közönségnek a fordulóknál tribünök épittetnek, a honnan csekély összegért katasztrófát lehet szemlélni.

—

A mely épületek előtt a vonat elrobog, azoknak lakói a szalonnát az ablakba akasztják — füstre.

Felhivás előfizetésre.

Az uj évnegyed beáltával előfizetést nyitunk az

„ELLENZÉK"-re.

Lapunk politikai irányának és társadalmi tevékenységének felsorolásával nem untatjuk olvasóinkat, csupán annyit jelentünk ki, hogy ahoz a multhoz, melyet eddig követtünk s a melyben minket előfizetőink annyi lelkesedéssel támogattak, — ezután is hivek maradunk. Hazánkat, nemzetünket hiven, önzetlenül és függetlenül szolgáljuk.

Kérjük olvasóinkat, hogy terhes munkánkban legyenek segitségünkre, mert csak a közönség támogatása biztositja törekvéseink sikerét.

Az „Ellenzék" előfizetési ára:

Egy évre	16 frt.
Félévre	8 frt.
Negyedévre . . .	4 frt.
Egy hóra	1 frt 50 kr.

Az előfizetési pénzek a mellékelt utalványon Kolozsvárra, az „Ellenzék" kiadóhivatalának küldendők.

Az
„ELLENZÉK"
kiadóhivatala.

MINDENFÉLE.

Kolozsvárt, julius 1.

— **A kik fürdőre akrnak** *menni, azoknak tudomásukra kivánjuk hozni, hogy az Ellenzék-et bárhová elküldjük kivánságukra.*

Egyszersmind kérjük az előfizetési dijak gyors megküldését, nehogy a szétküldésben fennakadás áljon be.

— **A kolozsvári államilag segélyezett ipari szakiskolában** a közvizsgálat a mai nappal fejeztetett be. A kereskedelmi miniszterium részéről, mint kiküldött biztos Szterényi József volt jelen, a ki ez idő szerint az ipar szakiskolák országos felügyelője. Jelenvoltak továbbá: Benigni Samu, ip. egyl. elnök, Kis Sándor keresk. akadémiai igazgató, Török Sándor ál. vasuti műhely főnök, Bak Lajos, Demjén Ágoston, Simonffy István és még több érdeklődő iparos. A vizsgálatok igen jó eredménnyel végződtek, a minek kifejezést adott maga a miniszteri biztos is. Örömmel jeleztük ezt; hozzá fűzve ama reményünket, hogy az iskolában a közel jövőben történő átalakulás után a szép eredmény még fokozódni fog. Az iskola rajz és munka kiállisása jul, 1-től 14-ig naponként 9—1 óráig megtekinthető. — Ajánljuk megtekintésre.

— **A „Mária Valéria"** leány árvaház növendékeinek f. hó 29-én volt meg a nyilvános vizsgálatuk a kir. tanfelügyelő jelenlétében. A szép számmal egybegyült hallgatóság nagy érdeklődéssel hallgatta végig a növendékek értelmes feleleteit s a sok szép kézi munkájokban megelégedéssel gyönyörködött — s folyvást elismeréssel volt a tanitónők eredményes tanitásai és buzgósága iránt; különösen dicséretet érdemel az uj tanitónő Sálfi Mária, ki oly kevés idő alatt ioly szép eredményt mutatott fel. Kozma Ferencz tanfelügyelő a vizsga végén meleg szavakkal fejezte ki elismerését, buzdító beszédet intézett a növendékekhez, kiemelve a tanitónők érdemeit. Ez alkalommal a jobb növendékek jutalmazására adakoztok: Haller Károlyné 4 korona, Züllich István 10 korona, Sigmond Dezsőné 26 korona, Szász Domokosné 6 korona. Oriold Józsefné 2 korona, Nagy Pálné 2 korona, Inczédi Sámuelné 4 korona, dr. Lengyel Dánielné 4 korona, Gyulai Lászlóné 2 korona, Tarnes Elekné 2 korona, Barabás Lajosné 2 korona, Szász Mózesné 1 korona 10 fillér, Zalnei Mihályné 1 korona, összesen 66 korona 10 fillér. A 30-án juniusban tartott vallás vizsgán jutalomra adakoztak: Biró Béla apát plébános 10 korona, Patay Andrásné 10 korona, Korbuly Bogdánné 18 korona, Deák Pálné 4 korona, Szentkirályi Gáborné 2 korona összesen 44 korona. Hittanbóljutalmat kapott 20 növendék. A szép munkájáért és szorgalmas tanulásért jutalomban részesült 26 növendék.

— **Fölvétel** a kolozsvári állami tanitónőképezdébe. A nagym. vallás- és közoktatási Miniszter ur 1887. junius hó 18-án 8304. sz. a. kelt rendeletével az állami tanitónőképezdébe való fövételt következőképpen rendeli el: Az állami tanitónőképző I osztályába fölvétetnek a 14 életévüket betöltött, egészséges testalkatu oly leányok, kik a polgári iskola négy osztályát, vagy a felsőbb leányiskola négy osztályát legalább jeles általános osztályzattal végezték. Az intézetbe lépni szándékozók tartoznak a tanitónőképző igazgató-tanácsához intézett kérvényhez a következő mellékleteket csatolni: a) a keresztlevelet, b) iskolai bizonyitványt, c) a legutóbbi időből keltezett orvosi bizonyitványt, d) egy nyilatkozatot folyamodó részéről, hogy a képzőintézet tanfolyamainak a bevégzése után valóban a tanitónői pályára kiván lépni. e) A nagym. Miniszter urnak 1891. május 2-án 11996. sz. a. kelt rendelete értelmében mindazon szülők, a kiknek leányai az állami tanitónőképzőkben fennálló ingyenes tanitáson kivül bármi más segélyre: (bennlakás, bennétkezés, pénzsegély, egész v. részbeni ellátás) igényt tartanak, tartoznak folyamodványukhoz kötelező nyilatkozatot csatolni arról, hogy az esetben, ha az illető növendék az önhibáján kivüli akadályoztatást kivéve képesitésétől számitva legalább öt éven át a tanitónői v. nevelőnői pályán működni nem fog, vagy ők, vagy a növendék kötelesek a kiképeztetésére forditott államköltséget az államnak visszatériteni. f) Az esetben, ha folyamodó államsegélyt óhajt nyerni, egy legujabb keletü szegénységi bizonyitvány szükségeltetik. Szegénységi bizonyitvány hiányában a kérvényre 50 kros, a mellékletekre 15 kros bélyeg teendő. A fölvételért folyamodók kérvényeiket saját megyéjük Tanfelügyelőségéhez jnlius hó 15-ig, mint határnapig tartoztnak benyujtani, ki azokat augusztus hó 1-ig ezen megye tanfelügyelőségéhez átteszi. A határiadőn tul érkező, valamint a kellőképpen fel nem szerelt kérvények nem vétetnek iigyelembe és visszaküldetnek. A fölvételi vizsgálat mindenkor augusztus hó 29 és 30 napján tartatik; kezdete reggel 8 órakor van. A vizsgálat irásbeli és szóbeli. Az irásbeli dolgozat tárgya: egy magyar nyelvtani és egy számtani dolgozat. A szóbeli vizsgálat tárgyai: 1. magyar nyelvtan, 2. számtan, 3. hazai történelem, 4. hazai földrajz. A ki az irásbeli vizsgálaton elégtelen osztályzatot nyert, a szóbelire nem bocsáttatik és a fölvételre igényt nem is tarthat. A benlakásra fölvett növendékek 210 frt tartásdijat fizetnek 10 hóra, mely összeg havi előleges részletekben fizetendő. A benlakó növendékek tartoznak az intézet által előirt ruhanemüeken kivül, melyekről külön jegyzéket kapnak, teljes ágyfelszerelést magukkal hozni (kivéve ágyteritőt), továbbá evő- és mosdókészletet. Minden fehérnemüt és egyéb ruhadarabot tartozik a növendék teljesen kiirt (vegytintával) vezetékuevével megjegyezve behozni. Jegyzet: Az első osztályba csak 1—2 növendék vehető fel államköltségen. Az igazgatóság.

— **A kolozsvári dalkör** erdei mulatsága folyó hó 9 én (vasárnap) lesz a „Hójá"-ban. E terminus visszavonhatlanul az utolsó; a mit azért adunk tudtul a közönségnek, hogy jó eleve készüljön ez érdekesnek igérkező kirándulásra. A dalkör szebbnél-szebb darabokat tanult be ez alkalomra; különösen mulatságos a betanult darabok közül a „Bölcs Salamon" czimü tréfás férfikar. Külön sátrakról, családi asztalokról, jó zenéről, s jó vendéglősről a rendező bizottság gondoskodik Ajánljuk a közönség támogatásába e szép sikerünek igérkező mulatságot.

— **Miről ismerni meg az uj nikkel-pénz valódiságát?** Az uj veretü 10 és 20 filléres nikkel-pénzre nézve az az aggodalom merült fel, hogy azt majd nagyon fogják hamisitani. De nagyon egyszerü és biztos módja van annak, hogy e nikkel pénz valódiságát meg lehessen állapitani. A tiszta nikkelt ugyanis a mágnes oly erősen vonzza, mintha vas volna. A mi nikkel-pénzünk pedig épen ezen parmagnetikus tulajdonsága által tünik ki és igy valódisága könnyen konstatálható. Érdekes, hogy a német birodalom nikkel-pénze a mágnes iránt teljesen indifferens, mig a svájczi nikkel érmek közül csak a 20 czentimesek reagálnak a mágnesre, ellenben a 10 czentimesek nem, a mi azt mutatja, hogy csak a 20 czentimesek készülnek tiszta nikkelből.

— **Az „Iparosok agg menháza"** javára tartandó mulatságon holnap Kolozsvár előkelő iparos családai és a tánczkedvelő ifjuság nagy számban fognak találkozót adni egymásnak. E valóban humánus czélból kitüzött mulatság meg is érdemli, hogy minél többen keressék fel s kiki hozzájáruljon anyagilag is, hogy minél szebb összeg gyüljön be az agg menház épitési költségének gyarapitására. E mulatság bizonyára jó kedv tekintetében sem fog fenhagyni kivánni valót.

— **Juliális.** A Fröbel gyermek-kert kis növendékeinek julius 8-án a Lövöldében az intézet vezetősége nyári mulatságot rendez. A kedves gyerek mulatság bizonyára nagy érdeklődő közönséget fog ez alkalommal a Lövöldébe vonzani.

— **Uj tambura zenekar.** Az Ujvilág czimü mulató kertben tegnap estétől fogva egy uj tambura zenekar játszik, mely precziz és finom játékával felülmul minden eddig hallott tambura zenét. A zenekar vezetője Teleky Bandi, a ki nagy szakértelemmel vezeti zenészeit. A zenekar minden este játszik, s valóban megérdemli a közönség pártfogását.

— **A gainai leányvásár.** Egy sajátságos népszokásról imeretes szerte a hazában az Aradmegyében levő gainai hegy. Ott folyik le minden évben az ugynevezett leányvásár, melyen aranytalléros, katrinczás, rózsás arczu román leányok sereglenek össze messze vidékről és lobbantják házasság eszméjére a Juonokat, Mitrukat, Joszifokat, Gyorgyekat és Páveleket. Ezt a leányvásárt az idén is megtartják még pedig a szokott napon, jul. 17-én. Már most erősen folyik rá a készülődés, mert mindenik leány a ki részt fog venni, csinosabb, takarosabb és a mi fő — gazdagabbnak akar látszani a többi leánynál és a valónál.

— **Évzáróvizsga Szentmihályfalván.** Lélek emelő ünnepélynek valánk szemtanui, mint levelezőnk irja Szentmihályfalván e hó 25-én. Ekkor zárult be az állami elemi fi- és leányiskola ez iskolai éve feledhetetlen emlékekkel ugy a kis tanonczokat, mint a mélyen meghatott szülőket illetőleg. Nagyszámu érdeklődő közönség jelenlétében kezdődött meg a vizsga d. e. 8 órakor az ev. reformátusoknak e czélra zöld galyakkal és virágokkal feldiszitett és most restaurált imaházában s a rövid ebéd megszakitásával tart ott d. u. 6 óráig. Meglátszott a vizgálatból, hogy ugy Gábor József fitanitó, mint kedves neje Mártonffi Anna nőtanitó urnő nem fecsérelték el a tanidőt, de kiváló haszonnal és meglepő sikerrel használták fel a szorgalmi idő minden pilanatát, — a haza reményei oktatás-nevelésére. Méltó köszönet s a szülők mély hálája illeti meg őket minden tekintetben. Az iskolai gondnokság élén Miklósi József ev. ref. lelkész gondnoksági elnök tolmácsolta a kivivott szép eredmény fölött az osztatlan megelégedés örömét azon óhajtás kiséretében: vajha minden iskola ily hasznos eredményt tudna felmutatni. És bár a vizsga a mi falusi viszonyainkat illetőleg igen későre halasztatott: mégis 111 tanoncz állott elő vizsgálatra, noha e tisztes szám alig 30 százalékát képezi a tankötelesoknek. A mi után a fényesen sikerült vizsgálatot bearanyozta: az a nagyszámu jutalom dijak kiosztása volt.

— **Kivégzés.** Jules Dupalut tegnapelőtt hajnalban végezték ki Versaillesban. Dupalu tudvalevőleg meggyilkolt egy agg házaspárt. A mikor Deibler, segédeivel ráadta a gyászos kivégzési toilettet, a deliquens még egyszer bucsut mondott szegény öreg anyjának. A kivégzés minden érdekesebb mozzanat nélkül történt meg. Az aktus után megjelent a vesztőhelyen a kivégzett anya, a ki még akkor is abban a reményben élt, hogy fia kegyelmet kap. Iszonyu volt nézni a szerencsétlen szenvedését, a mikor meglátta akkorra már kiszenvedett gyermekét. Az izgalmak annyira erőt vettek rajta, hogy onnan a vesztőhelyről egyenesen kórházba kellett vinni.

— **Anyagyilkos lelkész.** Megrázó tragédia hire érkezik Kilarney angol városkából. Egy Griffiths nevü odavaló protestáns lelkész nehány nap előtt egy vendégfogadóba ment az édes anyjával, a hol szobát nyittatott és bezárkózott vele. Később eltávozott, ujra visszatért és egy szolgát orvosért küldött, mert — mint mondá — az anyja nagyon beteg. Mire az orvos megérkezett, a lelkész nem akarta bebocsátani, minthogy állitása szerint anyja időközben meghalt. A lelkész oly zavart magaviseletet tanusitott, hogy az orvosnak feltünt a dolog és jelentést tett a rendőrségnek. A vizsgálat kideritette, hogy a szegény öreg asszonyt a saját fia lőtte agyon, de egyszersmind az is kiderült, hogy a lelkész a borzasztó tettet elmeháborodásban követte el,

— **Tiszavirág a Rábán.** A mulandóság népies szimbolumát, a tiszavirágot sokan emlegetik, kevesen látták. A létezése eszébe jut sokaknak: miniszereknek a bársonyszéken, hadvezéreknek a diadalok mámorában, művészeknek a szinpadon, szónokoknak a tömeg éljenei közepett. Szép leányok is gondolnak rá olykor, ha dicsérik az üdeségüket, a fiatalságukat. Ezt a minden mulandóság jelzőjét, a mely csak a kanyaró Tiszán szokott feltünni, látták a napokban a Rába partján járó-kelők. Sok millió kérész röpködött a viz szinén. A ki arra járt, megbámulta ezt a ritkaságot, a mely feltünt és elillant gyorsan, mint az idő.

— **Válási okok.** A londoni törvényszék sajátszerü körülmények között hozott itéletet a napokban egy válóperben. A panaszosképen fellépő férj a többek között azt a panaszt is hozta fel felesége ellen, hogy az őt megveti; még pedig először is azért, mert nevetséges formáju lába van; másodszor, mert szakállát és hajfürtjeit rosszul nyiratja; harmadszor, mert felső ajaka nem tetszik; negyedszer, mert az „r" betüt rosszul ejti ki; ötödször, mert, mit sem ért a theologiához s vasárnaponkint rendesen elalszik a szent beszéd alatt s hortyogásával zavarja a többi hivők ájtatosságát. A törvényszék természetesen ily körülmények között feloldotta a házasságot és a hiuságában oly érzékenyen megsértet gentlemannre azonfelül két font sterlinget is itélt kárpótlásul.

— **A kolera.** Párisból távirják: Cettében két halálesetet, Toulonban 7 megbetedést és Hycresben 2 megbetegedést jelentettek be kolera következtében. — Konstantinápolyból távirják: A franczia-földközi tengeri szállitmányokra elrendelt három napi vesztegzárat öt napra emelték. Arról is szó van, hogy Mustapha-Pasában ismét behozzák a vesztegzárat.

— **Théba Romokban.** Athénből irják, hogy a május huszonegyediki földrengés iszonyu pusztitást vitt véghez Thébában. Az egész város romokban hever, a lakósság tönkre van téve. A thébai lakósság, midőn rémületéből felocsudott, a templomokba gyülekezett össze és a csudatevő képeket nagy körmenetekben körülhordozta a városban. Ezután még több napig voltak nyilvános könyörgések a köztereken. Minden munka szünetel, a lakósság nem is étkezik, hanem étlen-szomjan járkál a romok között. A városi mérnök több mint két millióra becsüli a földrengés által okozott károkat. A lakósság a városon kivöl, sátrakban tanyáz.

Szerkesztőségi üzenetek.

D-nek. Torda. Minden ember nem lehet egyforma gazdag, mert ha ezek az állapotok valaha bekövetkeznének és minden ember egyforma bőségben élhetne, akkor tulajdonkép az emberek egyformán szegények lennének és hiányoznék az emberekben a fejlődési vágy, a mindig magasabbra és előre való törekvés. Az egyenlőség, értve ezalatt a viszonyok egyenlőségét, nyilatkozzék ez akár bőségben, akár szükségben, minden tekintetben káros, csak hátrányára van a fejlődésnek és különben is ellenkezik az ember természetével, benső érzelmeivel, ki mindig magasabbra vágyik, mindig előrehaladni kiván.

— **Utasnak.** Tökéletesen igaza van. Városi hatóságunk élhetetlenségét bizonyitja csak csak az a türhetetlen állapot, mely hónapok óta Kolozsvár utczáin uralkodik. Ha a hatóság kellő szigorral és erővel járna el, ugy a vállalkozó is bizonyára nagyobb erővel látna a munkához.

Fáninak. A kötelező polgári házasság intézménye szerint kivétel nélkül, minden házasságra lépni akaró polgárnak az állam által erre kijelölt hatósági közeg előtt, államilag megállapitott s mindenkire nézve egyaránt kötelező formák között és feltételek mellett kell megkötnie a házassági szerződést; és csak ha ez. megtörtént, — a házas felek csak akkor mehetnek el saját vallás-felekezetbeli lelkészükhöz és kérhetik az egyház áldását is, törvényesen megkötött frigyükre. Oly házasság tehát, mely nem a polgári hatóság előtt köttetett, — semmiféle tekintetben jogérvénnyel nem bir, nemcsak, de az egyes vallás-felekezetek lelkészeinek szigoru büntetés terhe alatt rendszerint meg is van tiltva, hogy a feleket, a polgári hatóságnak a házasság megkötésére vonatkozó bizonylata nélkül egyházi áldásban részesitsék.

Nem közölhetők: A czirkusz és a kolozsvári szintársulat. (Merész összehasonlitás.) Kuncz ur és a diákok. (Kificzamitott okoskodás.) A közuti vasut előnyei. (Falb-féle jóslás.) A kertészeti-egyesület jövője. (Rossz epigram). Vakáczió a városházán. (Mindig szaison czikk).

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék" eredeti távirata).

Tábornok és rendőrség.

Budapest, jul. 1.

A „Magyar Hirlap" szerint Lugoson Huberth honvédtábornok esténkint 9 órakor takarodót fúvat s a város utczáin végig doboltat.

A városi rendőrség megkereste a tábornokot, kivánva, hogy e közcsendet zavaró eljárásnak vessen véget.

A tábornok igy felelt a megkeresésre: Átiratukat kézhez véve, értesitem, hogy pusztán katonai dologhoz a rendőrségnek semmi köze. Igy nem is tartom érdemesnek a válaszadást.

E levelet, mely városszerte nagy felháborodást keltett, a város szerdai közgyülésén felolvasták.

Podhradszky Kornél főszolgabiró inditványára panaszt emelnek a tábornok eljárása ellen a szegedi hadtestparancsnokság utján a honvédelmi miniszternél.

Fiumeiek Debreczenben.

Debreczen, julius 1.

A fiumeiek fogadtatása impozáns volt.

Megérkezéskor Simonffy polgármester üdvözölte őket, mire De'l Asta átadta a fiumeiek koszoruját.

Ezután a vendégek fogatokon a városba hajtattak.

A város ötös fogatán Ciotta fiumei és Simonffy debreczeni polgármester ültek.

Az utczákon nagy tömegben várta a közönség a vendégeket.

Este banket volt.

Ma van a kirándulás a Hortobágyra.

Hir szerint a ma este adandó banketten egy tekintélyes bizottsági tag felveti Fiume végleges rendezésének eszméjét, olyformán, hogy Debreczen városa eziránt feliratot intézzen a kormányhoz, felszólitva egyuttal e felirat pártolására a törvényhatóságokat.

Az oláh sajtó szemtelenkedése.

Budapest, julius 1.

A N.-Szebenben megjelenő magyarfaló oláh ujság a Tribuna egyre-másra reprodukálja a romániai oláh ujságokban megjelent czikkeket, melyek féktelen hangon vannak tartva a magyarok ellen.

Az a föltevés kezd mindjobban megerősödni, hogy a Tribuna, miután többször megfenyitették, czikkét előbb a romániai ujságokban adja ki, s onnan aztán átveszi azokat.

Egy közelebbi czikkében a következő förmedvény olvasható:

Vajjon mit fog tenni, ugymond, a román nép, a kormány, különösen pedig Károly király a barbárságokkal szemben, melyeket a magyarok saját vérünk ellen országunk határánál elkövetnek.

Nem türjük, hogy a magyarok három millió románt (oláhot) kiirtsanak. Vagy mindnyájan együtt élünk, vagy együtt meghalunk.

Románia kétszázezer katona s ötszáz ágyu felett rendelkezik. A jövendő háboruban határozott szava lesz. A román nép tehát elvárja bölcs királyától, hogy követelje parancsolólag az osztrák-magyar kormánytól a románok nemzeti ekzisztenciájának biztositását, a magyarok megzabolázását. Ha kérelme nem teljesülne, forditson hátat a hármas szövetségnek, mert a románok nem lehetnek szövetségeseik saját hóhérjaiknak.

Felelős szerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Segédszerkesztő és kiadólaptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.*)

Óva intek minden háztulajdonost, őrizkedjék magányos hölgyeknek lakást adni, mert ugy járhat mint én, kinél egy ilyen hölgy 5 frtot elveszitett, s ráfogta a háziakra, hogy azok lopták el; bár később megtalálta a pénzt az ágyában. Most az ügyet ügyvédre biztam.

Egy háztulajdonos.

ELADÓ
nagy belső telek tágas kerttel
A NAGY-UTCZÁBAN.
Értekezhetni: Veress Sándor ügyvéddel, Kornizs-utcza 8. sz. a.
(2—2)

BOSCOVITZ A. látszerész
Kolozsvárt.

Egy drb szintelenitő (achromát) szinházi látcsövet 8 frt helyet most 4.50 kr.

Egy drb szinházi és tábori látcsövet 20 frt helyett most 10 frt.

Egy drb uti fémlégmérő „Aneroid Barometert" 8 frt helyett most 4.50 kr.

Egy drb finum szemüveget vagy csiptetőt 3 frt helyett most 1.60 kr.

Egy drb II. oszt. szemüveg vagy csiptető 1 frt 60 kr helyett most 60 kr.

Egy közönséges szemüveget 25 krért.

Ezen kivül bőrportékák, tajték-, borostyánkőáruk, illatszerek, pálczák, esernyők, utazó tárgyak, chinai áruk stb. stb sokkal jutányosabban árultatnak, mint eddig.

35 év óta fennálló jó hirnevü üzletemet ajánlom a n. é. közönség figyelmébe.

BOSCOVITZ A., látszerész,
hidutcza 4 sz. a „Hungária" szálloda átellenében.
(4—*)

*) E rovat alatti közleményekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

Árlejtési hirdetmény.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerületi méltóságos igazg. tanácsa által, Maros-Bogát községében egy 4 tanterem, 2 tanitói lakás, konyha, kamara és pinczével ellátott ref. iskola épitése engedélyeztetett.

A kikiáltási ár a kidolgozott részletes költségvetési előirányzat szerint **14,746 forint 20 krt** teszen ki, melyre az árlejtés a maros-bogáti ref. iskolában megtartandólag **folyó évi julius hó 9-én délután 3 órára** tüzetik ki.

Az árlejtési feltételek, valamint a költségvetés és tervrajz Sebestyén Józsefnél M.-Bogáton bármikor megtekinthetők, hová az ajánlatok szóbelileg is megtehetők, vagy irásbelileg zárt boritékban, — a kikiáltási összegtől járó 10% bánatpénzzel ellátva — **folyó évi julius hó 9-ik napján déli 12 óráig** beadhatók.

Maros-Bogáton, 1893. junius hó 28-án.

Az épitő bizottság nevében:

Sebestyén József. 603 (2—3) **Lőrintzy Lajos.**

2288—1893. k. i. 607. (1—1)

Pályázati hirdetmény.

Kolozsmegye közigazgatási bizottságának 539. számu leirata alapján **Teke** községben felállitandó kisdedóvódához egy kisdedóvónői és egy dajka állomásra pályázatot nyitok.

A kisdedóvónő javadalmazása szabad lakás és évi 300 frt fizetés.

A dajka javadalmazása évi 120 frt fizetns.

A pályázati kérvények **folyó évi Julius hó 28 ig** benyujtandók s azokban az 1891. évi XV. t. cz. 11., illetve 12. §-ban körülirt képesités a magyar nyelv teljes ismerete, a német és lehetőleg a román nyelvben jártasság igazolandó.

A választás **1893. évi Julius hó 29-én délelőtt 9 órára** tüzetik ki.

Teke, 1893. évi junius hó 28-án.

Dózsa Endre,
mint a felügyelő bizottság elnöke.

Sz. 1724—1893. tikvi. 606. (1—1)

Árverési hirdetményi kivonat.

A b.-hunyadi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy a Bölöni László ügyvéd végrehajtatónak Bárány Jakab végrehajtást szenvedő elleni 31 frt 35 kr. tőke követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében, a hidalmási kir. járásbiróság területén levő Vásártelke községi 96. sz. tjkvben foglalt A † 5., 6/a. hrsz. alatti ingatlanra 600 frt; 83. sz. tjkvben A † 1—2. rsz. alatti ingatlanból végrehajtást szenvedő illetményére 129 frt; 78. sz. tjkvben A † 1. rsz. alatti ingatlanból végrehajtást szenvedő illetményére 148 frt kikiáltási árban ezennel az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1893. évi Julius hó 13-ik napján délelőtti 10 órakor** megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi nov. hó 1-én 8333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbiróság telekkönyvi hatóságától.

B.-Hunyadon, 1893. évi márczius hó 22-én.

VÉGH JÓZSEF,
kir. aljbiró.

Cséplőgép tulajdonosok figyelmébe!

500 katasztrális hold
szalmás gabona cséplésére
cséplőgép
kerestetik.
Hol? Megmondja a kiadó-hivatal.

587. (3—3)

Eladó 370 Hectoliter bor.

70 Hecto **1891**-beli kitünő asztali bor,
70 Hectos hordóban.

300 Hecto **1892**-beli 1-ső osztályu szinbor,
132, 70 és 69 Hectos hordókban.

A többi apró hordókban.

Az összes bor egyik Hegyaljai legnagyobb bortermelő urnak pinczéjében van.

Mustrával szolgál a tulajdonos:

Szives tudomásul.

Üzletemben a következő árak mellett kaphatók a következő borok:

7 deciliter	„Sauvignon“	1885-beli,	üveg nélkül	1 f. 20 kr.
7 „	„Sauvignon“	1888-beli,	„ „	90 kr.
7 „	„Carbenet“	1885-beli,	„ „	70 kr.
1 liter	Rizling		„ „	50 kr.
1 „	Krakkói 1-ső oszt. szinbor		„ „	50 kr.
1 „	Ráczürmös édes . . .		„ „	60 kr.
1 „	Ráczürmös		„ „	50 kr.
1 „	Carbenet		„ „	50 kr.
1 „	Magyar-igeni szinbor .		„ „	40 kr.

Különösen felhivom a n. é. közönség becses figyelmét m.-igeni szinboromra, melynek litere csak 40 kr.

Házi kisüstös seprőpálinka és szilvorium.

Kiváló tisztelettel:

563. (4—4) **WALTON EDUÁRD,**
(Kolozsvárt, főtér, Br. Jósika ház)

A literes és 7 deczíliteres 10 krba, a fél literes üvegek 5 krba számittatnak és ugy vétetnek vissza.

NAGY KÁLYHA-RAKTÁR

KOLOZSVÁRTT,

belmagyar-utcza 9. sz. alatt.

Kapható mindenféle fajtáju s legjobb minőségü **Hardtmuth gyártmányu**

kályha-kemencze,

valamint mindenféle hazai gyártmányu is.

Ezeken kivül mindenféle **takarék-, főző kemenczék,** lábon álló, szállitható, kályhával rakva vagy egészen vasból.

Nagyobb arányu főző-kemenczéket uraságok vagy vendéglősök részére jutányos áron szállitunk.

A jóságáért szakértelmünknél fogva kezeskedünk.

Dúsan berendezett raktárunk megtekinthető bármikor, a hol minden azonnal meg is rendelhető.

Tisztelettel: **DEMJÉN ÁGOSTON és SCHMIDINGER ALAJOS,**

534. (7—x) **Kolozsvárt, belmagyar-utcza 9. sz. alatt.**

Kolozsvár főtere egy szép épülettel gazdagodott a régi „Pannonia“ vendéglő egész ujonnan történt kiépitése által. Ez épület ma mind kivülről, mind belülről a modern igényeknek minden tekntetben megfelel és

„KÖZPONTI SZÁLLODA“

czim alatt a figyelmével mindenre kiterjedő tulajdonos NAGY GÁBOR vezetése alatt áll.

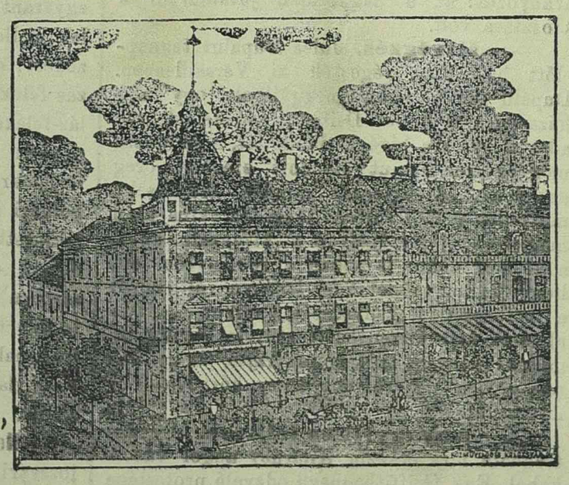

Az utazók és vendégek kényelmére modern berendezésü vendéglőben mindenről gondoskodva van. Külön termek kisebb nagyobb társas összejövetelekre, bankettre, díszterem nagyobb ünnepélyekre. Az utasok részére kényelemmel berendezett vendégszobák vannak. Az árak ez elsőrangu vendéglőben szolidak. A kiszolgálás kitünő. A város minden részébe telefon összeköttetése van.

132 (13—x)

KOLOZSVÁRI

LESZÁMITOLÓ BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Befizetett részvénytőke: **100,000 frt o. é.** Folyó évi tartalékalap: **25,000 frt o. é.**

Elfogad pénzbetéteket rövid és hosszabb időre a legelőnyösebb kamatláb mellett

Leszámitol I, 3—4 hónapos váltókat a legkedvezőbb feltételekkel.

Lombárd kölcsönöket ad különböző értékpapirokra, valamint azok eladását vagy vételét közvetiti.

A fennti üzletágakra nézve bővebb felvilágositással szolgál:

442. (15—50) **AZ IGAZGATÓSÁG,**
(Kolozsvárt, belszén utcza 3. sz. a. emelet)

Hivatalos órák: naponként délelőtt 9 órától fél 1 óráig.

A székelyföld legszénsavdusabb, legkellemesebb izü és a legolcsóbb savanyuvize a

BAROSS-FORRÁS.

Kitünő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénsav-tartalmánál fogva a bornak izét kellemessé teszi és szinét nem változtatja, miért is a vendéglős uraknak „Spritzer“-nek különösen ajánltatik.

Ujabb orvosi bizonylatok a „Baross-forrás“-ról:

Az erdővidéki „Baross forrás“ név alatt ujabban forgalomba hozott ásvány viz egyike hazánk leglőbb szabad szénsavat tartalmazó forrás termékeinek. A viz tiszta, átlátszó, üledék és mellék iz nélkül való, igen kellemes és üditő élvezeti, járványos időben **kitünő étrendi ital.** Gyógyhatása a légutak és tápcsatorna, de különösen a hugyszervek idült kurutos bántalmainál érvényesül. — A viz töltése, dugaszolása és kiállitása tiszta, czélszerü, kifogástalan.

Kolozsvárt, 1893 április hó 10. **Dr. Purjesz Zsigmond** s. k., egyetemi tanár.

. . . . . kellemes, üditő s kiváló gyógyhatásu ásványvisnek tartom a „Baross forrást“ stb

Kolozsvárt, 1892 julius hó 18 **Dr Fabinyi Rudolf** s k, a kir tud egyetem vegytani intézetének igazgatója.

A „Baross forrás“ savanyu vizet kellemes izgató hatásánál fogva a légző, emésztő szervek és a hugyhólyag kurutos bántalmainál kitünő eredménynyel rendeltem. Izgatottságot, vértódulást nem okoz. Igen gazdag szabad szénsav és mérsékelt vastartalma miatt tisztán vagy borral keverve rendkivül kellemes, üditő savanyuviz. — A viznek külső kiállitása, dugaszolása teljesen megfelel a mai kor kivánalmainak, a forrás és kezelés tisztaságáról különben a nyár folyamán személyesen is meggyőződtem

Kolozsvárt, 1892 deczember 2 **Dr. Nappendruck Kálmán** s k, városi orvos.

Járványok s főleg Kolera veszély idején kitünő präservátivum.

Friss töltésben kapható Kolozsvárt: Id. Misselbacher J. B., Kónya Sándor, Hirschfeld Sándor és Tihanyi Adolf uraknál.

Országos szétküldési főraktár:

Incze Gyulánál Baróthon.

447. (18—20)

MAGYAR KARLSBAD.

Összeköttetéseim folytán nyomára jöttem, a karlsbadi vizzel vetekedő

REFORM MOHAI

STEFÁNIA

VIZNEK,

mely nemcsak kellemes izü ital, de a gyomorra kitünő hatással bir, ugyannyira, hogy két hét alatt napontai használat mellett, a legmakacsabb gyomorbajt is helyre hozza, a főfájást elmulasztja és a szenvedő kitünő étvágyat kap.

Csak egyszer tessék próbát tenni és minden gyomorbajban szenvedő hálával fogja a **Reform Mohai Stefánia vizet** fogyasztani és háztartásába, mint rendes italt, bevezetni, minthogy borral is kiváló kellemes ital és a bort nem feketiti.

Egy literes palacik 18 kr., az üveg 5 krba visszavétetik.
Fél „ „ 13 „ „ „ 3 „ „

50 üveg vételnél üvegenként 1 krral olcsóbb.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Kizárólagos főraktár:

TIHANYI ADOLF

füszer, csemege, bor és ásványviz üzletében, Hid-utcza 8. sz.

Telefon 93. szám. 574. (4—5)

OCASSIO

AZ IDÉNY ELŐREHALADTA MIATT.

Szines battistok	méterje **35** kr.	Jó mosó franczia atlasz satinok . . .	méterje **50** kr.
Szines battistok, valódi franczia . . .	„ **50** kr.	Fehér szerb-vásznak	„ **35** kr.
Jó mosó cretonok	„ **25** kr.	Szines szerb-vásznak	„ **45** kr.
Jó mosó franczia levantin . .	méterje **30—35** krig.	Selyem foulardok	„ **75** kr.

Selyem blousok darabja **5** frt **50** kr.

MINDEN PÉNTEKEN MARADÉK ELADÁS.

578. (3—3) **IZAY ÁRPÁD,**
(GÁMENTZY JÁNOS UTÓDA.)

„Dombhát“

gyógyfürdő

Julius hó elején

megnyilt.

610. (1—3) **Az igazgatóság.**

Nyomatott Magyary Mihály könyvnyomdájában Kolozsvárt, belközép-utcza 33. szám.